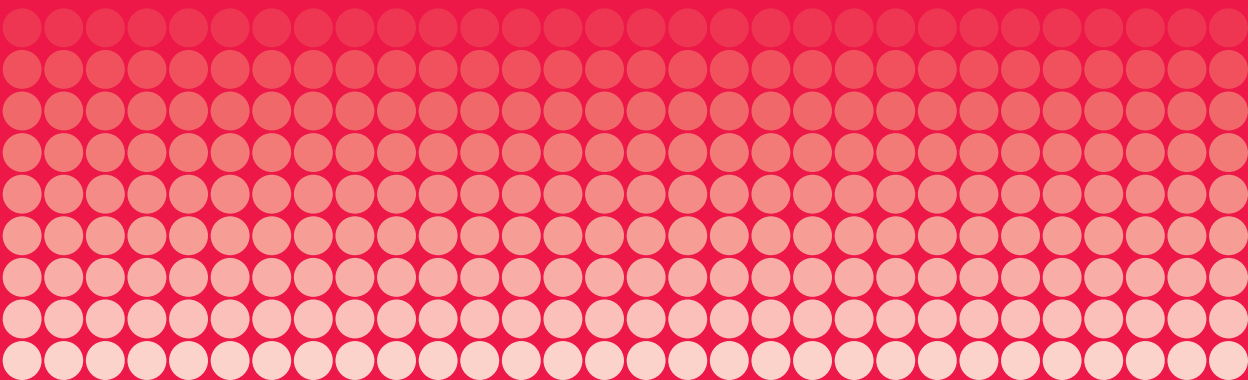

SIPRI YEARBOOK 2012

Armaments,
Disarmament and
International
Security

Sammanfattning på svenska

STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE

Stockholms internationella fredsfnorskningsinstitut, SIPRI, grundades 1966 som ett oberoende forskningsinstitut med uppgift att studera väpnade konflikter, militärutgifter och vapenhandel samt nedrustning och rustningskontroll. SIPRI tillhandahåller fakta, analyser och rekommendationer, baserade på öppna källor, till beslutsfattare, forskare, media och den intresserade allmänheten.

SIPRI:S STYRELSE

Göran Lennmarker, ordförande (Sverige)
Dr Dewi Fortuna Anwar (Indonesien)
Dr Vladimir Baranovsky (Ryssland)
Ambassadör Lakhdar Brahimi (Algeriet)
Jayantha Dhanapala (Sri Lanka)
Susan Eisenhower (USA)
Ambassadör Wolfgang Ischinger (Tyskland)
Professor Mary Kaldor (Storbritannien)
Direktören

DIREKTÖR

Dr Bates Gill (USA)

STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE

Signalistgatan 9
SE-169 70 Solna, Sweden
Telephone: +46 8 655 97 00
Fax: +46 8 655 97 33
Email: sipri@sipri.org
Internet: www.sipri.org

 SIPRI 2012

SIPRI YEARBOOK

SIPRI:s första årsbok publicerades 1969 och 2012 års upplaga är den 43:e i ordningen. *SIPRI Yearbook 2012* presenterar fakta om världens militärutgifter, internationell vapenhandel (vilket inkluderar såväl vapenförsäljning som vapen givna som en del av militärt stöd), vapenproduktion, kärnvapen, större väpnade konflikter och multilaterala fredsoperationer samt analyser av internationell säkerhet och strävanden att begränsa rustningen. För innehållet i SIPRI:s årsbok svarar SIPRI:s egna forskare samt en rad utomstående experter.

I detta häfte ges korta sammanfattningar av kapitlen i *SIPRI Yearbook 2012* samt några exempel på den information som finns i bokens bilagor.

INNEHÅLL

Inledning	2
1. Reaktionen på övergrepp under konflikter: en ny interventionspolitik	3
Del I. Säkerhet och konflikter 2011	
2. Väpnade konflikter	4
3. Fredsuppdrag och konflikthantering	6
Del II. Militärutgifter och upprustning 2011	
4. Militärutgifter	8
5. Vapenproduktion och militära tjänster	10
6. Internationell vapenhandel	12
7. Världens kärnvapenarsenaler	14
Del III. Icke-spridning, rustningskontroll och nedrustning 2011	
8. Kärnvapenbegränsning och icke-spridning	16
9. Kemiska och biologiska material: reducering av säkerhetsrisker	18
10. Begränsning av konventionella vapen	20
Bilagor	22

Översättning av sammanfattning till svenska: Nenne Bodell

INLEDNING

BATES GILL

SIPRI Yearbook 2012 innehåller bidrag av 39 experter från 17 länder vilka beskriver och analyserar de viktigaste trenderna inom internationell säkerhetspolitik, rustning och nedrustning. Analyserna pekar på tre ihållande trender som stöder den alltmer dynamiska och komplicerade internationella säkerhetsordningen.

Begränsningar för etablerade maktcentra

Världssystemets etablerade maktcentra, särskilt USA och dess transatlantiska allierade, upplevde fortsatta ekonomiska, politiska och militära begränsningar i sina försök att under 2011 lösa internationella och regionala säkerhetsutmaningar. Begränsningarna berodde i första hand på de budgetåstramningsåtgärder som följde på den kris i de offentliga finanserna som drabbat nästan hela den utvecklade världen.

Upproren och regimskiftena i arabvärlden drog på samma gång till sig internationell uppmärksamhet och reaktioner, som t ex det FN-sanktionerade och NATO-ledda ingripandet i Libyen. Det utbredda stöd för och utvidgning av traditionella fredsuppdrag som funnits under de senaste tio åren står fortsatt inför begränsningar. Dessutom försöker världens stora bidragsgivare minska bidragen till stora multilaterala institutioner till förmån för mindre och snabbare insatser.

Nya stater och icke-statliga aktörer uppkommer ständigt

Länder utanför det traditionella amerikanska allianssystemet bygger upp större ekonomisk, diplomatisk och militär kapacitet som påverkar regional, och i vissa fall även global, säkerhetspolitisk utveckling. Djuplodande undersökningar av det väpnade våldet runt om i världen avslöjar de icke-statliga aktörernas

destabiliserande roll i konflikter och våld mot civilbefolkningen.

Världssamfundet har fortfarande att brottas med de pågående strukturella förändringarna i dagens säkerhetspolitiska landskap, förändringar som ofta går i snabbare takt än vad etablerade institutioner och mekanismer kan hantera. Det kommer säkerligen att ta lång tid för etablerade och nyuppkomna stater att komma till ett effektivt samförstånd vad gäller de viktigaste kraven för en internationell ordning, fred och stabilitet, och hur dessa krav ska förverkligas och försvaras.

Förändrade institutioner och normer

Multilaterala organisationer med uppgift att uppmuntra införande av normer för stabilitet och säkerhet stöter fortsatt på svårigheter att generera den politiska vilja och de finansiella resurser som krävs för att uppfylla sina mandat, och klyftor som kräver nya och mer effektiva mekanismer kvarstår.

Större inriktning på icke-militariserade lösningar för framtida säkerhetsutmaningar måste till. Viktigast är kanske att traditionella militära medel nog inte kommer att kunna lösa de största säkerhetsutmaningarna i framtiden. Istället kommer det att behövas en nyskapande samordning mellan förbyggande diplomati, teknologier för att tidigt varna för konflikter (s k *early warning*) samt gränsöverskridande samarbetsformer. ●

Dr Bates Gill är direktör på SIPRI.

1. REAKTIONER PÅ ÖVERGREPP UNDER KONFLIKTER: EN NY INTERVENTIONSPOLITIK

GARETH EVANS

Vi har i vår tid har inte mött någon större etisk, politisk och institutionell utmaning än att säkra skyddet av civilbefolkningen, både som offer för krigsförbrytelser och massövergrepp. Medvetenheten om problemet med skydd av civila växer och åtföljs av en starkare vilja att göra något åt det, åtminstone principiellt.

Nya paradigmer i ett nytt sekel

Två normgivande framsteg på detta område är den kraftigt ökade uppmärksamhet som lagstiftning och praxis vad gäller skyddet av civila i väpnade konflikter fått sedan 1999, och ett sedan 2005 internationellt allmänt utbredd och accepterat begrepp, skyldigheten att skydda (*responsibility to protect, R2P*).

Det finns nu en mer eller mindre allomfattande acceptans för principerna att ett lands suveränitet inte innebär ett tillstånd att döda utan medför ett ansvar att inte tillåta eller vålla allvarlig skada på den egna befolkningen. Det internationella samfundet har också ett ansvar att hjälpa de länder som behöver och begär hjälp att uppfylla detta ansvar, och har samtidigt ett ansvar att gemensamt och beslutsamt handla i enlighet med FN-stadgan.

Efterverkningarna av insatsen i Libyen

FN:s Säkerhetsrådsresolution 1973, som godkände ett militärt ingripande i Libyen för att hindra vad som sågs som en hotande massaker, var en otvetydig demonstration av hur dessa principer fungerar och verkade bli ett nytt riktmärke mot vilket alla framtida argument för sådana ingripanden skulle kunna mätas. Det efterföljande genomförandet av mandatet ledde emellertid till att betydande geopolitiska skiljaktigheter åter visade sig.

Säkerhetsrådets förklaring under 2011 vad gäller Syrien, vilken kulminerade med Rysslands och Kinas veto mot en försiktigt fördömande resolution, har gett upphov till frågan om Resolution 1973, avseende genomförandet av R2P, skulle visa sig vara en högsta nivå med vilken framtidens uppdrag kommer att jämföras.

Framtiden för skydd av civilbefolkningen

Den avgörande frågan är huruvida den nya interventionspolitiken som uppkom genom Resolution 1973 faktiskt är hållbar, eller om reaktionen på situationen i Syrien visar att en mer välbekant och cynisk politik åter kommer att bekräftas.

Evans är försiktigt optimistisk och menar att de nya normgivande åtagandena vad gäller skydd av civilbefolkningen är väl fungerande, och att världen i efterdyningarna efter insatsen i Libyen inte sett så mycket ett allvarligt bakslag för en ny samarbetsmetod, som de ofrånkomliga barnsjukdomar som uppstår vid utarbetandet av varje ny internationell norm. Ett brasilianskt förslag ”att visa ansvar när man skyddar”, har klarare kriterier för och mer effektiv övervakning av våldsanvändandet och erbjuder en konstruktiv väg framåt. ●

Gareth Evans var Australiens utrikesminister under åren 1988–96 och ordförande för International Crisis Group, 2000–2009. Han är idag universitetskansler vid Australian National University.

2. VÄPNADE KONFLIKTER

De plötsliga och kraftiga upproren i delar av Mellanöstern och Nordafrika under 2011, vilka kommit att kallas den arabiska våren, uppvisade olika konfliktmönster. Händelserna under den arabiska våren var emellertid inte isolerade om man ser till trender för samtida konflikter.

Utvecklingen i regionen understryker istället några av de långvariga förändringar som skett i väpnade konflikter under de senaste årtiondena. Det har inneburit stora förändringar av nivå, intensitet och längd av väpnade konflikter i världen och huvudaktörernas inblandning i våldshandlingarna. Tillsammans visar de här förändringarna på uppkomsten av en avsevärt förändrad konfliktmiljö jämfört med den som dominerade större delen av 1900-talet.

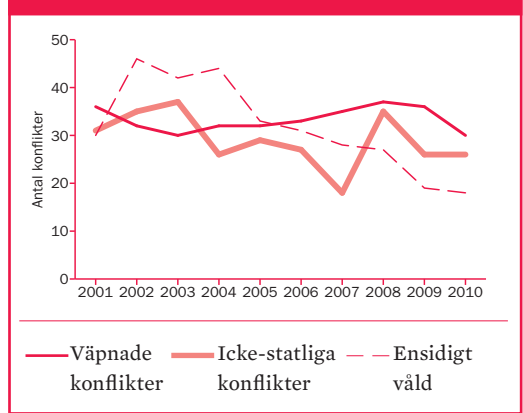
Den arabiska vårens första år

Den arabiska vårens uppror spreds snabbt från land till land och påverkade snart stora delar av Nordafrika och Mellanöstern. Trots att de olika upproren uppvisade vissa gemensamma drag, som stora demonstrationer, icke-våldsaktioner, frånvaron av uttalade ledargestalter och användandet av centrala torg i stora städer, skiljde de sig åt i andra avseenden. Graden av använt våld och omfattningen på demonstranternas krav varierade från förbättrade ekonomiska förhållanden till krav på regimskifte.

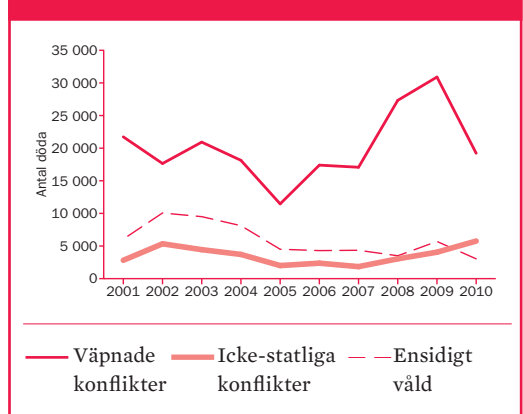
I Algeriet och Marocko inträffade relativt få dödsfall medan andra länder, som Bahrain, Egypten, Tunisien och Jemen, drabbades hårdare. Mest våld användes i Libyen och Syrien.

De internationella reaktionerna varierade och i en del fall fanns ett begränsat utländskt stöd. Västländerna, särskilt Frankrike och USA, stödde i initialskedet regeringarna i Egypten och Tunisien, men började senare trycka på för förändringar. När det gäller Libyen tog de snabbt, med FN:s godkännande och med NATO som redskap, ställning mot regimen. Kina och

ANTAL KONFLIKTER 2001–10

ANTAL DÖDSFALL GENOM ORGANISERAT VÅLD 2001–10

Ryssland, som båda blivit alltmer kritiska till den internationella användningen av våld, motsatte sig västländernas försök att införa sanktioner mot regimen i Syrien. Stödet för en tredjepartsinblandning i lösningen av dessa konflikter var anmärkningsvärt begränsat och seriösa förhandlingar har endast förekommit i Jemen.

Resultaten av den arabiska våren varierar. Det finns exempel på regimskiften, men också fall där det folkliga motståndet blivit kuvat. Regionen har dock utan tvekan förändrats politiskt av dessa historiskt unika händelser.

Det organiserade våldet på Afrikas horn

Under flera årtionden har länderna på Afrikas horn (Djibouti, Eritrea, Etiopien, Kenya och Somalia) plågats av ett organiserat våld. Alla har upplevt väpnade mellanstatliga konflikter, icke-statliga konflikter och ensidigt våld mot civilbefolkningen under perioden 2001–10. Den allra vanligaste formen av konflikter har dock varit icke-statliga konflikter. Det har förekommit 77 icke-statliga konflikter i området, vilket är 35 % av det totala antalet i världen. Mellanstatliga konflikter har varit mindre vanliga, bara fem stycken har registrerats under perioden 2001–10. Ensidiga våldshandlingar har utförts av sex aktörer.

Länderna i regionen har visat en växande benägenhet för militär inblandning i grannländerna. Exempelvis har både Etiopien och Kenya tidvis skickat trupper för att understödja den somaliska övergångsregeringen (Somali Transitional Federal Government, TFG) i konflikten med al-Shabab, vilka i sin tur fick vapen och träning från Eritrea.

Mönster för det organiserade våldet 2001–10

I tidigare upplagor av SIPRI:s årsbok har Uppsala Conflict Data Program (UCDP) presenterat information om mönstren för ”större väpnade konflikter”. För att kunna ge en bredare bild av det organiserade våldet har informationen utvidgats till att innehålla tre typer av organiserat våld: (statligt baserade) väpnade konflikter, icke-statliga konflikter och ensidigt våld (mot civila).

Under åren 2001 till 2010 förekom 69 väpnade konflikter och 221 icke-statliga konflikter. När det gäller det ensidiga våldet var 127 aktörer involverade. Detta innebär att det förkom mer än 400 våldshandlingar som var och en innebar mer än 25 döda under ett enskilt år.

Omfattningen av det organiserade våldet vid slutet av årtiondet var lägre än vid dess början, även om minskningen inte var dramatisk. Under

GLOBAL PEACE INDEX 2012

Globalt fredsindex (*Global Peace Index, GPI*), framställt av *Institute for Economics and Peace*, använder 23 indikatorer för att rangordna 158 länder efter deras relativa ”fredsstatus”.

Förbättringar i de sammanlagda poängen sågs för alla regioner förutom Mellanöstern och Nordafrika. För första gången sedan 2007, då GPI började publiceras, räknades Afrika söder om Sahara inte som den minst fredliga regionen. Den arabiska vårens händelser gjorde Mellanöstern och Nordafrika till den minst fredliga regionen.

Rangordning	Land	Poäng	Förändring
1	Island	1,113	-0,037
2	Danmark	1,239	-0,041
2	Nya Zeeland	1,239	-0,034
4	Kanada	1,317	-0,033
5	Japan	1,326	+0,032
14	Sverige	1,419	+0,010
154	DR Kongo	3,073	+0,057
155	Irak	3,192	-0,107
156	Sudan	3,193	-0,038
157	Afghanistan	3,252	+0,043
158	Somalia	3,392	+0,021

1990-talet sågs stora variationer i antalet konflikter, men detta mönster upprepades inte under 2000-talet. Den nedåtgående trenden kan ses som ett lovande tecken för framtiden. ●

3. FREDSUPPDRAG OCH KONFLIKTHANTERING

2011 var på många sätt ett år av motsättningar för fredsbevarandet. Efter nästan tio år av en rekordartad ökning av antalet uppdrag, deltagande personal och kostnader för att finansiera uppdragen kom under 2010 de första tecknen på en avmattning. Under 2011 kom ytterligare indikationer på att antalet multidimensionella fredsuppdrag med stor militär närvaro planade ut.

Under 2011 sågs, å andra sidan, också det internationella samfundets första åtaganden i enlighet med principerna skyldigheten att skydda (R2P) och skyddet av civila under konflikterna i Elfenbenskusten, Libyen och Syrien.

Flera faktorer kan förklara de senaste årens konsolideringstrend. Först och främst kommer överansträngningen av världens militära resurser. Redan under åren med uppdragsutökningar hade FN och andra organisationer svårigheter att övertala länder att bidra med tillräckliga truppresurser och hjälpmedel, som t ex helikoptrar. Trots den positiva utvecklingen med nya bidragsgivare, som Brasilien, Kina och Indonesien, kunde de inte möta den stora efterfrågan.

En andra orsak är den globala ekonomiska lågkonjunkturen. Den har fått en avsevärd effekt på fredsbevarande arbete under 2011 genom länders planerade försvarsbudgetnedskärningar, förespråkande av mer slimmade uppdrag och snabbare slutresultat i multilaterala ramverk som t ex FN.

För det tredje har fredsuppdragen under det senaste årtiondet ofta inneburit en kraftig ökning av ålagda uppgifter, vilka ofta krävt civil expertis, och samtidigt odefinierade tidsramar. Detta har lett till ett ifrågasättande av om ett brett och långsiktigt militärt deltagande i fredsoperationerna är nödvändigt.

Globala trender

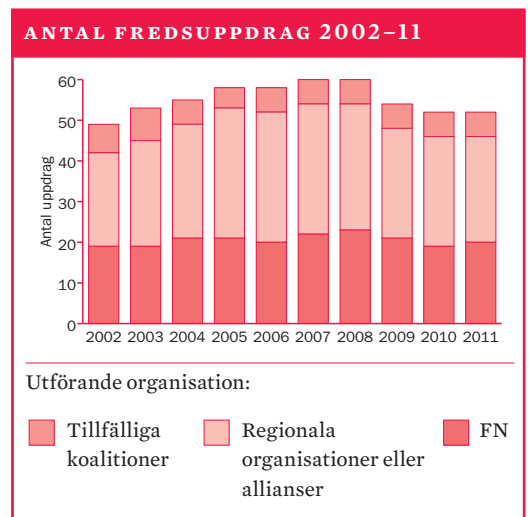
Totalt pågick 52 fredsuppdrag under 2011, samma antal som under 2010 och det nästa lägsta antalet under perioden 2002–11. Det befäste den nedåtgående trenden som påbörjades 2009.

Antalet personer som deltog i uppdragen under 2011, 262 129 personer, var emellertid det näst högsta under samma period och endast 700 personer färre än under 2010.

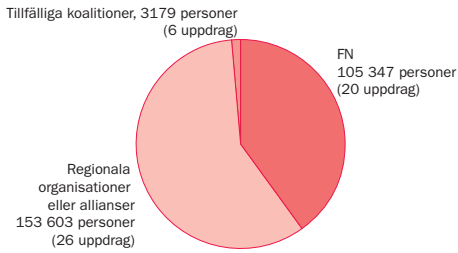
FN, med 20 uppdrag, förblev organisationen med flest uppdrag. Vad gäller deltagande personal var NATO den största organisationen för tredje året i rad. Man hade 137 463 personer i sina uppdrag, 52 % av det totala antalet i världen, vilka huvudsakligen var placerade i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF).

Nya fredsuppdrag

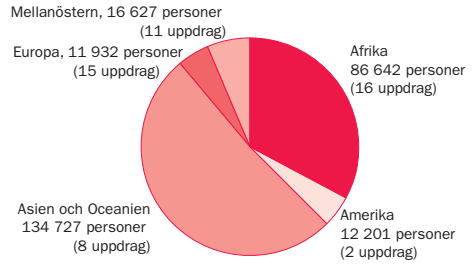
Fyra nya fredsuppdrag inleddes under 2011: två i Sydsudan, ett i Libyen och ett i Syrien. Sydsudans självständighet ledde till betydande omgruppering av FN:s närvaro i det forna Sudans territorium. Efter långa diskussioner om framtiden för FN-insatsen *UN Mission in the Sudan (UNMIS)* avslutades den i juli 2011, sedan

ANTAL DELTAGANDE PERSONAL FÖRDELAT PÅ ORGANISATION 2011

ANTAL DELTAGANDE PERSONAL FÖRDELAT PÅ REGION 2011

Sudan antytt att de inte tänkte samtycka till en förlängning av dess mandat. Större delen av personalen överfördes till den nya insatsen *UN Mission in the Republic of South Sudan (UNMISS)* och till det nya gränsövervakningsuppdraget, *UN Interim Security Force for Abyei (UNISFA)*.

Även om NATO:s Libyen-insats *Operation Unified Protector* inte kan kallas en regelrätt fredsoperation blev den betydelsefull eftersom den belyste den internationella debatten om hur gränserna för fredsbevarande ska sättas. Det var det första militära ingripandet som startades inom ramen för R2P-principen och som hade ett mandat från ett enigt Säkerhetsråd. Mot slutet av operationen försvann emellertid det försiktiga samförstånd som funnits på olika uppfattning om graden av skyldigheter. Senare under året sjösatte FN en mindre civil insats, *UN Support Mission in Libya (UNSMIL)*.

Under den senare delen av 2011 inledde Arabförbundet sin första insats någonsin, en observatörsgrupp i Syrien (*Arab League Observer Mission to Syria*). Gruppen lyckades inte utföra sitt arbete på ett effektivt sätt och hindrades tidigt av kontroverser och kritik.

Regional utveckling

Precis som tidigare år pågick de flesta fredsoperationerna under 2011 i Afrika. Att antalet personer i operationerna i Afrika ökade berodde på att den Afrikanska unionens insats i Somalia

(*African Union Mission in Somalia, AMISOM*) utvidgades och på att FN-operationen i Elfenbenskusten (*UN Operation in Côte d'Ivoire, UNOCI*) tillfälligt förstärktes inför avsättningen och arresteringen av president Laurent Gbagbo.

I Asien och Oceanien avslutades FN-uppdraget i Nepal (*UN Mission in Nepal, UNMIN*) i januari 2011 och förberedelser gjordes för de planerade avslutningarna av två insatser, ISAF i Afghanistan och FN:s integrerade uppdrag i Östtimor (*UN Integrated Mission in Timor-Leste, UNMIT*). ●

4. MILITÄRUTGIFTER

År 2011 var det första år sedan 1998 som världens militärutgifter inte ökade. Världens samlade militärutgifter för 2011 beräknas uppgå till 1738 miljarder dollar, vilket är 2,5 % världens totala bruttonationalprodukt (BNP), eller 249 dollar per person. Jämfört med 2010 har militärutgifterna, i reella termer, förblivit praktiskt taget oförändrade. Det är emellertid för tidigt att säga om världens försvarsutgifter till slut nått sin kulmen.

Den huvudsakliga orsaken till att ökningstakten av militärutgifterna avstannat är den ekonomiska politik som antogs av de flesta västländerna i kölvattnet av den globala finanskris och lågkonjunktur som inleddes 2008. Det var en politik som prioriterade en snabb minskning av budgetunderskotten som ökat dramatiskt som en följd av krisen.

Effekterna av åtstramningarna för militärutgifterna i Europa

Särskilt i Väst- och Centraleuropa, infördes åtstramningsåtgärder även för försvarsbudgetarna. I länder som Grekland, Italien och Spanien gavs minskade underskott högsta prioritet p g a de akuta skuldkriser som dessa länder stod inför och verkade vara

VÄRLDENS MILITÄRUTGIFTER 2011

Region	Militärutgifter (miljarder dollar)	Förändring (%)
Afrika	34,3	8,6
Nordafrika	3,9	25
Afrika söder om Sahara	20,4	-0,1
Amerika	809	-1,4
Centralamerika och Karibien	7,0	2,7
Nordamerika 736		-1,2
Sydamerika	66,0	-3,9
Asien och Oceanien	364	2,2
Central- och Sydasi	61,7	-2,7
Ostasien	243	4,1
Oceanien	28,6	-1,2
Sydostasien	31,0	2,7
Europa	407	0,2
Östeuropa	80,5	10
Väst- och Centraleuropa	326	-1,9
Mellanöstern	123	4,6
Världen totalt	1 738	0,3

Militärutgifterna är angivna i löpande priser (2011).

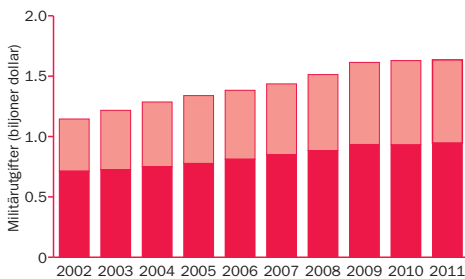
oförmögna att klara av. I en del fall krävdes räddningsaktioner från EU och Internationella valutafonden (IMF).

De minskade militärutgifterna satte fingret på andra politiska frågor som de långvariga anklagelserna från båda sidor om Atlanten att de europeiska länderna inte "drar sitt strå till stacken" vad gäller militära angelägenheter. En annan fråga som aktualiserats är de förnyade försök som gjorts för att främja ett ökat europeiskt militärt samarbete som ett sätt att minska kostnaderna och samtidigt kunna bevara kapaciteten.

Amerikanska militärutgifter och 2011 års budgetkris

Den amerikanska administrationen och kongressen försökte enas om åtgärder för att minska det växande budgetunderskottet. Trots att dessa försök inte ledde till några väsentliga nedskärningar av militärutgifterna, bidrog förseningarna i 2011 års budgetöverenskommelser till lägre utgifter än

VÄRLDENS MILITÄRUTGIFTER 2002-11

USA Resten av världen

Militärutgifterna är angivna i amerikanska dollar till 2010 års fasta priser och växelkurser.

planerat vilket i slutändan resulterade i en liten minskning av de amerikanska militärutgifterna i reella termer.

Den snabba ökningen av USA:s försvarskostnader som pågått under ett årtionde verkar ha stannat av. Det är ett resultat av att Irakkriget avslutats, avvecklingen av insatsen i kriget i Afghanistan och åtgärderna för att minska budgetunderskottet.

Kostnaderna för krigen i Afghanistan och Irak

En av de dominerande faktorerna i de senaste tio årens globala säkerhetssituation, och en avgörande faktor för många länders militärutgifter, var "det globala kriget mot terrorismen" som följde på terroristattacker på USA den 11 september 2001. Det kraftigt militariserade svaret på attackerna som USA valt, med bl a invasionerna i Afghanistan och Irak, hade vid slutet av 2011 kostat USA över 1200 miljarder dollar bara i extra militärutgifter, och kan på lång sikt komma att ge kostnader på upp till 4000 miljarder. Kostnader för andra deltagare i dessa krig är mycket lägre, men ändå ansevära.

Krigen i Afghanistan och Irak har också lett till andra enorma ekonomiska kostnader, som förstörelse av kapital och infrastruktur, störningar för normal ekonomisk aktivitet, förlust av mänskligt kapital genom dödsfall, skador, förflyttningar och avbrott i utbildningar samt förlust av utländska investeringar och

RAPPORTERING AV MILITÄRUTGIFTSDATA TILL FN

Antalet länder som sänder rapporter till FN:s system för standardiserad rapportering av militärutgifter har minskat från att ha varit 81 stycken 2002 till 51 under 2011. Europeiska länder hade den högsta rapporteringsfrekvensen under 2011, 31 av 48 länder. Sämst rapporteringsfrekvens hade de afrikanska länderna (2 av 54 länder) och länderna i Mellanöstern (1 av 14 länder).

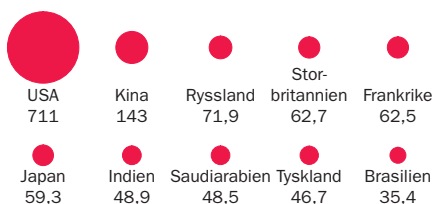
turister. Fullständiga uppskattningar av dessa kostnader finns fn inte tillgängliga.

Militärutgifter i Afrika

Afrika var den region som hade den största ökningen av militärutgifter under 2011, 8,6 %. Ökningen dominerades av den massiva ökningen på 44 % i Algeriet, som har kontinentens högsta utgifter. De senaste årens ständiga ökning i Algeriet har drivits på av ökade oljeintäkter och har rättfärdigats av al-Qaida i Islamiska Maghrebs (AQIM) aktiviteter, men landets regionala ambitioner kan dock ses som ett viktigare motiv.

Terroraktionerna utförda av den islamistiska gruppen Boko Haram var ett stort säkerhetsproblem för Nigeria och de militärledda motattackerna verkar vara en av orsakerna till ökningen av Nigerias militärutgifter. Andra faktorer som oljeintäkter ska emellertid inte ignoreras. ●

LÄNDERNA MED DE HÖGSTA MILITÄRUTGIFTERNA UNDER 2011 (ANGIVNA I MILJARDER DOLLAR)

5. VAPENPRODUKTION OCH MILITÄRA TJÄNSTER

Krisen i de industrialiserade ländernas offentliga finanser har ännu inte i någon större utsträckning påverkat de största vapenproducerande företagen eller den militära tjänstesektorn ("vapenindustrin"). Den mest sannolika förklaringen till detta är att det är vapenindustrins strukturer som försenar krisens effekter.

Den ekonomiska osäkerheten i både USA och Västeuropa kommer att få generella konsekvenser för hur vapenprogram utvecklas och genomförs och har därigenom bidragit till en osäkerhet om huruvida vapenhandeln fortsatt kommer att vara stabil eller kommer att öka i samma takt som tidigare.

Den amerikanska försvarslagen - National Defense Authorization Act

National Defense Authorization Act för budgetåret 2012 skickade blandade signaler om den amerikanska försvarsindustrin. Å ena sidan innebär den att många av de största och dyraste vapenprogrammen behålls, som t ex stridsflygplanet F-35 (*Joint Strike Fighter*). Ett godkännande att fortsätta dessa program tyder på att vapenförsäljningen på den amerikanska marknaden kommer att fortsätta i stort sett oförändrad. Å andra sidan finns nya kontraktsregler om riskdelning mellan regeringen och de företag som får vapenkontrakt, vilka tyder på att en tyngre börda eventuellt kommer att läggas på företagen vid programutvecklingen.

Försvarsindustrins produktionssamarbete i Västeuropa

Finanskrisen har trängt in i diskussionerna som förs om försvarsindustrisamarbete i Västeuropa, även om dessa diskussioner ännu inte lett till något allmänt utökat samarbete.

Västeuropeiska länder har diskuterat och börjat införa gemensamma utvecklings- och

tillverkningsstrategier för förarlösa flygplan (*unmanned aerial systems, UASs*) och i juni 2011 initierade Europeiska kommissionen en process för att utveckla och tillverka UASs. Dessa projekt har emellertid ännu inte förverkligats, vilket kan illustreras av det stillastående projektet med det avancerade flygplanet Talarion.

Den militära tjänsteindustrin

Några av de viktigaste militära tjänstesektorerna, som underhåll, reparation och översyn, systemunderhåll, logistik och utbildning av utländsk militär, har inte i lika stor utsträckning drabbats av effekterna av trupperneddragningarna i Irak och den globala finansorn. Deras långvariga tillväxt kan tillskrivas olika förändringar som kommit efter det kalla kriget, som t ex en strukturell omvandling av militära behov och minskade interna resurser för alltmer komplicerade system. Det verkar som om trycket på de offentliga finanserna kan komma att sänka militärutgifterna, vilket kan komma att bidra till en ökad efterfrågan på outsourcing av tjänster som underhåll, reparation och översyn av vapensystem.

Diversifiering mot IT-säkerhet

Förutom ett ökat fokus på militära tjänster förlitar sig företagen på andra affärsstrategier för att behålla sina goda ekonomiska resultat. En utveckling värd att notera är ökade förvärv av företag specialiserade på IT-säkerhet när de största vapenproducenterna flyttar verksamhet till intilliggande marknader för att skydda sig från eventuella nedskärningar i försvarsbudgetarna.

Den indiska vapenindustrin

Många länder utanför den industrialiserade världen försöker utveckla en nationell vapenindustri som är självförsörjande. Indiens försök att modernisera, uppgradera och underhålla de väpnade styrkornas utrustning och att utöka sina militära resurser har gjort landet

till världens största importör av större vapen. Den nationella vapenindustrin försöker möta den ökande efterfrågan, t ex genom att öka tekniknivån genom teknologiöverföring, men den indiska försvarsindustripolitiken är i behov av stora reformer.

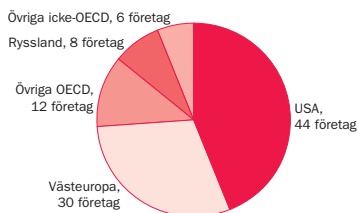
SIPRI Top 100-lista över vapenproducenter och militära tjänsteföretag

SIPRI Top 100 är en lista över de största vapenproducerande företagen och militära tjänsteföretagen i världen (Kina undantaget), rangordnade efter deras vapenförsäljning. Försäljningen av vapen och militära tjänster för Top 100-listans företag fortsatte att öka under 2010 till totalt 411,1 miljarder dollar.

Ökningstakten på en procent i reala termer var dock långsammare än under 2009. Under perioden mellan 2002 och 2010 ökade Top 100-företagens försäljning med 60 %.

Företag baserade i USA ligger fortfarande i topp på listan och svarade för över 60 % av vapenförsäljningen. Antalet västeuropeiska företag på Top 100-listan minskade till 30 och det brasilianska företaget Embraer kom åter in på

REGIONAL OCH NATIONELL FÖRDELNING AV FÖRETAGEN PÅ SIPRI TOP 100-LISTAN UNDER 2010

Land/region har hänförs till den plats där huvudkontoren är placerade vilken inte nödvändigtvis är platsen för produktionen. Kina redovisas inte eftersom tillförlitlig information saknas.

listan. Rysslands fortsatta konsolidering av sin vapenindustri gjorde att ytterligare ett företag lades till de stora vapenproducenterna, United Shipbuilding Corporation. ●

DE 10 STÖRST VAPENPRODUCERANDE FÖRETAGEN 2010

Företag	Vapen-försäljning (miljoner \$)	Vinst (miljoner \$)
1 Lockheed Martin	35 730	2 926
2 BAE Systems (Storbritannien)	32 880	-1 671
3 Boeing	31 360	3 307
4 Northrop Grumman	28 150	2 053
5 General Dynamics	23 940	2 624
6 Raytheon	22 980	1 879
7 EADS (Västeuropa)	16 360	732
8 Finmeccanica (Italien)	14 410	738
9 L-3 Communications	13 070	955
10 United Technologies	11 410	4 711

Företagen är amerikanska om inte annat anges. Vinsten avser hela företaget, d v s inklusive försäljning av icke-militära varor och tjänster.

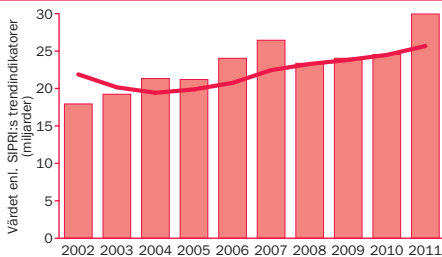

6. INTERNATIONELL VAPENHANDEL

Volymen av internationella vapenöverföringar av större konventionella vapen (vilka inkluderar såväl vapenförsäljning som vapen givna som del av militärt stöd) ökade med 24 % mellan perioderna 2002–2006 och 2007–2011. De fem största exportörerna under perioden 2007–11 (USA, Ryssland, Tyskland, Frankrike och Storbritannien) stod för 75 % av exporten. Därutöver registrerades betydande volymökningar för Kina och Spanien under samma period. Kinas export kommer sannolikt att fortsätta att öka, medan Spaniens försäljning av fartyg, som står för största delen av landets export, inte verkar hamna på samma höga nivå igen.

Länderna i Asien och Oceanien stod för nästan hälften av all import av större konventionella vapen under 2007–11. De fem största mottagarländerna (Indien, Sydkorea, Pakistan, Kina och Singapore) fanns alla i regionen. Stora importländer utnyttjar den starkt konkurrensutsatta vapenmarknaden för att nå fördelaktiga överenskommelser vad gäller finansiering, offsetavtal och teknologiöverföring. Indien, som stod för 10 % av världens vapenimport under perioden 2007–11, kommer under de närmaste åren sannolikt fortsatt vara den största importören.

TRENDEN FÖR ÖVERFÖRINGAR AV STÖRRE KONVENTIONELLA VAPEN 2002–11

Staplarna visar total volym per år. Kurvan visar genomsnittet under femårsperioder; punkterna satta sista året i varje period.

Den arabiska vårens påverkan på vapenexportpolitiken

Den arabiska vårens första år ledde till debatter om de största leverantörländernas vapenexportpolitik gentemot länderna i Mellanöstern och Nordafrika. Ryssland ansåg inte att det fanns någon anledning att avbryta leveranser till länder i regionen som inte omfattas av FN:s vapenembargon. USA och ett flertal större europeiska leverantörländer däremot upphävde eller sköt tillfälligt upp en del exportlicenser till regionen. I en del fall startades även granskningar av vapenexportpolitiken.

Strategiska och ekonomiska hänsyn spelade emellertid fortsatt en central roll i alla länders beslut om vapenexport till regionen och den arabiska vårens påverkan på vapenexportpolitiken verkar ha blivit begränsad.

Vapenöverföringar till Sydostasien

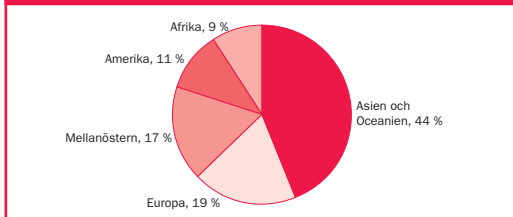
Volymen av vapenöverföringarna till Sydostasien trefaldigades mellan 2002–2006 och 2007–11. Marin utrustning och flygplan med marina funktioner stod för en stor del av leveranserna till och beställningar från Brunei, Indonesien, Malaysia, Filippinerna, Singapore och Vietnam.

Avgörande faktorer för vilka typer av vapen och hur stor volym dessa sex länder vill köpa är bl a sjöröveri, illegalt fiske och terrorism. Gränstvister i Syd kinesiska sjön är dock sannolikt den viktigaste faktorn för deras förvärvsbeslut. Detta bekräftas även av försvarens vitböcker, typen av vapen som anskaffades under perioden 2007–11 och speciellt av ett antal mindre maritima sammanstötningar i de omtvistade farvattnen.

Länderna i Sydostasien försöker också säkra teknologiöverföringar och sprida sina leveranskällor. Leverantörländerna blir allt villigare att tillmötesgå de krav på omfattande teknologiöverföring och utvecklingssamarbete för nya vapensystem som kommer från regionens länder.

REGIONAL FÖRDELNING AV VAPENIMPORTÖRER 2007-11

Vapenöverföringar till Armenien och Azerbajdzjan

Inköp, order och upphandlingsplaner som nyligen gjorts av Armenien och Azerbajdzjan kan möjligen öka risken för en ny konflikt om det omtvistade området Nagorno-Karabach. De två länderna anklagar varandra för kapprustning.

Azerbajdzjan har ökat volymen av sina vapeninköp märkbart och använt en aggressiv retorik om att med militär lösning konflikten om Nagorno-Karabach. Det finns endast begränsad offentlig information om Armeniens vapenimport för de senaste åren, men under 2010 och 2011 tillkännagavs planer på att anskaffa mer avancerade vapen som ett svar på Azerbajdzjans förvärvskampanj.

Det finns ett gällande frivilligt vapenembargo infört av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), men dess status tolkas olika av OSSE:s medlemsländer och vapen levereras fortfarande till båda parter. Ryssland är en viktig leverantör för båda länder. Armenien

DE STÖRSTA EXPORTÖRERNA OCH IMPORTÖRERNA AV STÖRRE KONVENTIONELLA VAPEN 2007-11

Exportör	Andel av världens export (%)	Importör	Andel av världens import (%)
1. USA	30	1. Indien	10
2. Ryssland	24	2. Sydkorea	6
3. Tyskland	9	3. Pakistan	5
4. Frankrike	8	4. Kina	5
5. Storbritannien	4	5. Singapore	4
6. Kina	4	6. Australien	4
7. Spanien	3	7. Algeriet	4
8. Nederländerna	3	8. USA	3
9. Italien	3	9. Förenade Arabemiraten	3
10. Israel	2	10. Grekland	3
11. Sverige	2		

har ett begränsat antal möjliga leverantörer och är alltför beroende av ryska vapenleveranser. Azerbajdzjan däremot har nyligen ingått betydande licenstillverkningsavtal med Israel, Sydafrika och Turkiet för att försöka utnyttja utländsk teknologi till att utveckla en inhemsk vapenindustri. ●

ÖPPENHET I VAPENHANDELN

Antalet länder som rapporterar sina försäljningar och förvärv av vapen till FN:s register över konventionella vapen ökade under 2011 till 85, från 72 under 2010, det lägsta antalet någonsin. Det fanns en anmärkningsvärd ökning av länder från Latinamerika, men endast ett afrikanskt land lämnade en rapport, vilket är det lägsta antalet sedan FN:s register skapades på 1990-talet.

Ett ökande antal länder har publicerat nationella rapporter om vapenexport, t ex Polen som publicerade sina första rapporter under 2011.

7. VÄRLDENS KÄRNVAPENARSENALER

I början av 2012 förfogade åtta stater (USA, Ryssland, Storbritannien, Frankrike, Kina, Indien, Pakistan och Israel) tillsammans över cirka 4400 utplacerade, operativa kärnstridsspetsar, varav nästan 2000 hölls i högsta beredskap. När alla stridsspetsar räknas in, dvs operativa stridsspetsar, stridsspetsar i reserv och lager samt de stridsspetsar som är avsedda att demonteras, förfogar staterna totalt över cirka 19 000 kärnstridsspetsar.

Tillgängligheten på tillförlitlig information om kärnvapenstaternas arsenaler uppvisar stora variationer. Frankrike, Storbritannien och USA har nyligen offentliggjort viktiga uppgifter om sin nukleära kapacitet. Öppenheten i Ryssland har tvärtemot minskat som en följd av beslutet att inte offentliggöra detaljerad information om sina strategiska kärnvapen, trots att USA informeras i enlighet med det Nya START-fördraget som länderna slöt 2010. Kina är fortsatt mycket slutet på grund av sin långvariga avskräckningsstrategi och lite information är offentlig om dess kärnvapen och vapentillverkningsindustri.

Tillförlitlig information om den operativa statusen för kärnvapenarsenalerna i Indien, Israel och Pakistan, de tre stater som aldrig varit parter till 1968 års Icke-spridningsfördrag, är särskilt svår att finna. I brist på officiella tillkännagivanden är de tillgängliga uppgifterna ofta motsägelsefulla eller felaktiga.

De fem kärnvapenstaterna

De fem kärnvapenstaterna (definierade enligt 1968 års Icke-spridningsfördrag) Frankrike, Kina, Ryssland, Storbritannien och USA verkar alla vara ovilliga att överge sina kärnvapenarsenaler inom överskådlig framtid. Ryssland och USA har planer för omfattande moderniseringsprogram av sina missilssystem med förmåga att bära kärnvapen samt av kärnstridsspetsar och produktionsanläggningar. Samtidigt fortsätter de att minska sina

VÄRLDENS KÄRNVAPENARSENALER 2012

Land	Utplacerade stridsspetsar	Övriga stridsspetsar	Totalt
USA	2 150	5 850	-8 000
Ryssland	1 800	8 200	10 000
Storbritannien	160	65	225
Frankrike	290	10	-300
Kina	..	200	-240
Indien	..	80-100	80-100
Pakistan	..	90-110	90-110
Israel	..	~80	-80
Nordkorea	?
Totalt	~4 400	-14 600	-19 000

Alla siffror är ungefärliga och inhämtade i januari 2012.

kärnvapenarsenaler i enlighet med det Nya START-fördraget, vilket trädde i kraft 2011, och genom ensidiga nedskärningar. Eftersom Ryssland och USA har de utan jämförelse flesta kärnvapnen har det resulterat i att det totala antalet kärnvapen i världen fortsätter att minska.

Kärnvapenarsenalerna i Kina, Frankrike och Storbritannien är väsentligt mindre, men alla antingen utvecklar nya vapen eller har uttalat sin avsikt att göra så. Kina är dock det enda av länderna som verkar utöka sin kärnvapenstyrka, om än långsamt.

Indiens och Pakistans kärnvapen

Indien och Pakistan gör sina respektive kärnvapenarsenaler mer avancerade och ökar antalet vapen. Båda länderna utvecklar och placerar ut nya ballistiska missiler och kryssningsrobotar med förmåga att bära kärnvapen och utökar sin kapacitet att producera klyvbart material för vapenändamål.

Indiens kärnvapendoktrin baseras på principen av minsta möjliga trovärdiga avskräckande effekt och icke-första-tillslag (*no-first-use*) med kärnvapen. Det finns inga officiella uttalanden som fastställer storlek eller sammansättning av arsenalen, men enligt

LAGER AV KLYVBART MATERIAL

Material som kan stödja en explosiv kärnklyvning är viktig för alla sorter av kärnladdningar, från första generationens atombomber till avancerade term nukleära vapen. De vanligaste klyvbara materialen är höganrikat uran och plutonium.

Frankrike, Kina, Ryssland, Storbritannien och USA har framställt både höganrikat uran och plutonium för sina kärnvapen. Indien, Israel och Nordkorea har i huvudsak framställt plutonium, medan Pakistan mestadels framställt höganrikat uran. Alla länder med en civil kärnkraftsindustri har en viss förmåga att framställa klyvbart material.

	Världens lager 2011
Höganrikat uran	~1270 ton*
Separerat plutonium	
Militära lager	~237 ton
Civila lager	~250 ton

* Undantaget de 171 ton som är färdiga att smältas ner.

Israels kärnvapenarsenal

Israel behåller den oklara nukleära politik man haft sedan länge genom att officiellt varken bekräfta eller förneka att landet innehar kärnvapen. Det antas emellertid allmänt att landet har producerat plutonium för att användas i kärnvapen. Israel kan ha tillverkat icke strategiska kärnvapen, som artillerigranater och nukleära sprängmedel (*atomic demolition munitions*), men detta har aldrig bekräftats.

Nordkoreas militära nukleära kapacitet

Nordkorea har en bevisad militär nukleär förmåga. Det finns emellertid ingen offentlig information om att landet innehar operativa kärnvapen. Vid slutet av 2011 beräknades Nordkorea ha framställt cirka 30 kilo plutonium. Det är en mängd som skulle vara tillräcklig för att tillverka åtta kärnvapen, om den konstruktions- och tekniska kompetensen finns.

Enligt en rapport, framställd av FN:s Säkerhetsråds expertpanel på Nordkorea under 2011, vilken läckt ut, har Nordkorea haft ett urananrikningsprogram ”under flera år, eller t o m under årtionden”. Det är inte känt om landet har framställt höganrikat uran till vapen. ●

Försvarsdepartementet inbegriper den ”en blandning av landbaserade, marina och flygresurser” (en ”triad”).

I maj 2011 sammankallade den indiska premiärministern Manmohan Singh ett möte med den myndighet som har till uppgift att övervaka landets kärnvapen (*Nuclear Command Authority*), för att utvärdera de framsteg som gjorts för att nå målet med en fungerade ”triad”.

Pakistans kärnvapendoktrin baseras också på principen av minsta möjliga trovärdiga avskräckande effekt. Den utesluter dock inte uttryckligen ett första-tillslag med kärnvapen, vilket kan ses som ett försök att kompensera Indiens överlägsenhet vad gäller konventionella vapen och truppstyrka.

Pakistans utveckling av nya ballistiska kortdistansmissiler tyder på att dess militära planering nu inbegriper en risk för användande av taktiska kärnvapen. Detta kan leda till att kärnstridsspetsar med högre beredskap att avfyras blir utplacerade.

8. KÄRNVAPENBEGRÄNSNING OCH ICKE-SPRIDNING

Amerikansk-rysk kärnvapenbegränsning

Kraften bakom fördragsbaserade angreppssätt för kärnvapenbegränsning och nedrustning belystes under 2011 av att det fördrag som Ryssland och USA slöt 2010, Fördrag om åtgärder för vidare nedskärningar och begränsningar av strategiska offensiva vapen (Nya START), trädde i kraft. Avtalet innehöll ytterligare nedskärningar av båda parter strategiska offensiva kärnvapen.

Parterna genomförde planenligt de inspektioner, datautbyten, rapportering och andra åtgärder inskrivna i fördragets samverkande övervaknings- och verifikationssystem. Genom att införa detta system, ett av fördragets främsta resultat, fortsatte Nya START den rustningsbegränsningsprocess genom vilken Ryssland och USA omdefinierat sitt strategiska förhållande.

Det fanns frågetecken kring nästa steg för den amerikansk-ryska rustningsbegränsningen. Båda sidor medgav att fortsatta nedskärningar av kärnvapenarsenalerna skulle innebära en utvidgning av dagordningen till att gälla även taktiska kärnvapen och icke-utplacerade

stridsspetsar samt bredare strategiska stabilitetsfrågor. Den viktigaste frågan gällde ballistiskt missilförsvar, vilket stod i centrum för en intensifierad tvist under 2011. Det fanns också en medvetenhet om att ytterligare nedskärningar i ländernas strategiska kärnvapenarsenaler skulle innebära att de tre andra kärnvapenstaterna (Frankrike, Kina och Storbritannien) måste involveras i en multilateral kärnvapenedrustningsprocess.

Oro för nukleär spridning från Iran och Syrien

Internationella ansträngningar för att förhindra kärnvapenspridning var även under 2011 en fråga av högsta prioritet. Två länder, Iran och Syrien, blev under året föremål för intensifierad bevakning p g a att de påstods hemlighålla militära nukleära aktiviteter i strid med sina åtaganden enligt 1968 års Icke-spridningsfördrag.

Internationella atomenergiorganet (IAEA) avslutade en treårig undersökning av den byggnad i Syrien som förstördes i en israelisk flygråd 2007. Den konstaterade att byggnaden ”med stor sannolikhet” varit en kärnkraftsreaktor som skulle ha deklarerats till IAEA. Organisationen rapporterade också att de hade trovärdiga bevis för att Iran tidigare bedrivit kärnvapenrelaterade aktiviteter och att en del av aktiviteterna fortfarande kan vara igång. De svårigheter som IAEA:s inspektörer stötte på i både Iran och Syrien ledde till förnyade krav på utökade rättsliga befogenheter för IAEA att undersöka misstänkta brott mot Icke-spridningsfördragets avtal om kärnämneskontroll. Befogenheterna skulle gå utöver de som anges i fördragets tilläggsprotokoll.

De olösta tvisterna om Irans och Syriens nukleära aktiviteter ökade tvivlen på om internationell rätt är effektivt vid hanteringen av misstänkta eller kända fall av länder som bryter mot viktiga rustningsbegränsningsavtal och normer. I synnerhet gällde detta vilken roll FN:s

TOTALA ANTALET STRATEGISKT OFFENSIVA VAPEN ENLIGT NYA START-FÖRDRAGET 1 SEPTEMBER 2011

	Ryssland	USA
Utplacerade ICBMs, SLBMs och tunga bombplan	516	822
Stridsspetsar på utplacerade ICBMs och SLBMs, och stridsspetsar avsedda för tunga bombplan	1 566	1 790
Utplacerade och icke-utplacerade bärraketer för ICBMs, SLBMs och tunga bombplan	871	1 043

ICBM = interkontinental ballistisk missil; SLBM = ubåtsbaserad ballistisk missil.

Säkerhetsråd ska ha. Under 2011 fortsatte Iran att trotsa fem Säkerhetsrådsresolutioner, antagna sedan 2006, vilka kräver att landet upphör med all urananrikning och andra känsliga aktiviteter i kärnbränslecykeln. Ett oenigt Säkerhetsråd misslyckades med att vidta åtgärder mot Syriens nukleära program när IAEA:s styrelse deklarerade att landet inte uppfyller kraven i sitt avtal om kärnämneskontroll. Enligt en del observatörer lade bristen på åtgärder grunden till framtida tvister om lämpligheten av utomrättsliga metoder, som t ex att använda militära maktmedel i förebyggande syfte vid farhågor om nukleär spridning.

Nordkoreas nukleära program

Det diplomatiska dödläget gällande Nordkoreas nukleära program löstes inte under 2011. I de förberedande diskussionerna för att återuppta de avbrutna sexpartssamtalen om kärnvapennedrustningen i Nordkorea gjordes få framsteg trots förnyad kontakt mellan amerikanska och nordkoreanska diplomater.

De rättsliga och normgivande utmaningarna som Nordkorea utgör för den internationella icke-spridningsregimen underströks av rapporter om att landet varit inblandat i hemliga överföringar av nukleär och missilteknologi till tredje land i en större omfattning än vad som tidigare misstänkts.

Utvecklingen av Nuclear Suppliers Group

I juni 2011 slöt exportkontrollarrangemanget inom kärnteknikområdet *Nuclear Suppliers Group* (NSG) ett kontroversiellt samförståndsavtal om att skärpa sina riktlinjer för överföring av urananriknings- och plutoniumupparbetningsutrustning och teknologi. NSG-medlemmarna kunde inte enas om skrivningarna för införandet av vissa subjektiva kriterier. Istället enades de om att villkoren för överföring av nukleär teknologi är ett undertecknande av IAEA:s tilläggsprotokoll till avtalet om kärnämneskontroll och att det

importerande landet fullt ut uppfyller sina åtaganden hos IAEA.

En central fråga för nukleär icke-spridning är förhållandet mellan NSG:s leverantörsländer och de länder med kärnvapen som står utanför ramverken för Icke-spridningsfördraget och NSG. Vid NSG:s möte 2011 diskuterades om de reviderade riktlinjerna påverkade Indiens behörighet att få nödvändig utrustning och teknologi och dess eventuella medlemskap i organisationen.

Samarbete för icke-spridning, rustningskontroll och kärnsäkerhet

Riskerna för nukleär terrorism och illegal spridning av kärnämnesmaterial stod i fokus på hög internationell politisk nivå även under 2011.

G8-gruppen enades om att förlänga sitt initiativ från 2002 Globalt partnerskap mot spridning av massförstörelsevapen och material för massförstörelse, som stött samarbetsprojekt om icke-spridnings-, nedrustnings- och kärnsäkerhetsfrågor. FN:s Säkerhetsråd antog Resolution 1977, vilken förlängde mandatet med tio år för den kommitté som bildades i enlighet med Resolution 1540 för att övervaka och förenkla för länder att uppfylla sina resolutionsåtaganden. ●

9. KEMISKA OCH BIOLOGISKA MATERIAL: REDUCERING AV SÄKERHETSRISKER

Biologisk vapenkontroll och nedrustning

Parterna till 1972 års B-vapenkonvention kom vid den sjunde översynskonferensen överens om att mellan de ordinarie mötena genomföra en tredje mötesserie för att ”diskutera och främja en gemensam ståndpunkt och effektiva åtgärder” om samarbete och stöd, en granskning av utvecklingen inom vetenskap och teknologi samt en förstärkning av nationellt genomförande av konventionen.

Trots förväntningar bland många länder och analytiker om att konventionen skulle förstärkas (t ex genom ytterligare steg mot stärkta institutioner och olika praktiska åtgärder på operativ nivå), förhindrade de politiska förhållandena på konferensen att beslut kunde tas om en mer handlings- och beslutsorienterad utveckling.

Kemisk vapenkontroll och nedrustning

Vid den sextonde konferensen för parterna till 1993 års C-vapenkonvention förekom meningsutbyten mellan Iran och USA som delvis speglade den växande internationella spänningen vad gäller karaktären av och avsikten med Irans nukleära aktiviteter. Ryssland och USA bekräftade att de inte skulle kunna genomföra förstörandet av sina lager av kemiska vapen före det av konventionen stipulerade slutdatumet, 29 april 2012, men att de ändå skulle fullborda förstörandet skyndsamt. Organisationen för förbud av kemiska vapen (OPCW) konstaterade att framsteg gjorts i Irak vad gäller nedmonteringen av produktionsanläggningar för kemiska vapen.

OPCW:s generaldirektörs rådgivande expertgrupp har lämnat sin slutrapport. Rapporten innehåller en granskning av genomförandet av C-vapenkonventionen med inriktning på hur arbetet med konventionen ska

struktureras efter 2012 då förstörandet av kemiska vapen ska ha avslutats.

Generaldirektören, konventionens parter och OPCW:s verkställande råd använde processen med rapporten som ett medel att utveckla redan överenskomna riktlinjer för organisationens framtida prioriteringar och program inför den tredje översynskonferensen som ska hållas 2013. Rapporten innehöll därför alternativa verksamheter som varit föremål för politisk och teknisk granskning, och konventionens fortsatta förändring mot andra prioriteringar vilka kommer att bli tydligare när de kemiska vapenlagren är eliminerade.

Påstådda kemiska och biologiska vapenprogram

Under inbördeskriget i Libyen uttrycktes oro för att Muammar Gaddafis regim skulle använda sina kvarvarande lager av senapsgas mot regeringskritiska demonstranter och beväpnade rebellgrupper. Liknande oro har uttryckts när det gäller eventuella kemiska och biologiska vapen i Syrien.

OPCW skickade en särskild inspektionsgrupp till Libyen i november 2011 för att undersöka giltigheten i rapporter om förekomsten av odeklarerade kemiska vapen och det kunde konstateras att Gaddafi-regimen hade underlåtit att deklarerat ett hemligt lager av kemiska vapen.

DESTRUKTION AV KEMISKA VAPEN

Siffrorna inhämtade 30 november 2011,

- Irak, Libyen, Ryssland och USA hade fortfarande inte avslutat destruktionsarbetet av sina kemiska vapenlager
- 50 619 ton (71 %) av deklarerade kemiska vapen har bevisligen blivit förstörda
- 3,95 miljoner (46 %) deklarerade objekt och kemiska vapenbehållare hade förstörts
- 13 stater hade deklarerat 70 tidigare produktionsanläggningar för kemiska vapen
- 43 av dessa anläggningar hade förstörts och 21 omvandlats till civil produktion

GAMLA OCH ÖVERGIVNA KEMISKA VAPEN

Siffrorna inhämtade i december 2011,

- 4 länder hade deklarerat att övergivna kemiska vapen fanns på deras territorium
- 15 länder hade deklarerat att de innehaft gamla kemiska vapen efter att C-vapenkonventionen trätt i kraft
- Gamla kemiska vapen förstördes under 2011 i Belgien, Italien, Japan, Tyskland, Schweiz och Storbritannien
- Kina fortsatte förstöra övergivna kemiska vapen

Det faktum att OPCW inte hade avslöjat Libyens falska uttalanden före regimens fall 2011 reste tvivel om organisationens förmåga att upptäcka brott mot konventionen och bidrog till att krav restes om en granskning av dess verifikationsmekanismer. Få diskussioner fördes dock om hur problemet ska kopplas till de utmaningar som finns med konventionens bestämmelser för att begära inspektioner.

Framtida konsekvenser för naturvetenskap och teknologi

Naturvetenskap, teknologi och forskning kan få starkt inflytande på försöken att förhindra kemisk och biologisk krigsföring. Särskilt forskningen om fågelinfluensa har fått ett antal politiska konsekvenser, som t ex om det är bättre att skildra vetenskapliga forskningens fördelar för fredlig användning och undvika att karakterisera den i termer av potentiellt säkerhetshot. Debatten påverkar också forskningsfinansiering, publiceringspolitik, överenskomna principer för granskning av forskningen och skillnader i metoder för att komma överens om och genomföra lämpliga säkerhetsnormer.

Vetenskapsmän och statligt anställda tekniska experter inser de potentiella säkerhetshot som finns förknippade med deras arbete, förutsatt att deras nationella strukturer kalkylerar med sådana hot. Icke-statliga aktörer, som terrorister

och ”hobbytillverkare”, saknar däremot denna institutionella uppbackning. En andra nyckelfråga är om uttalanden om hot, vilka ofta kommer från dem som inte bedriver vetenskaplig forskning och utveckling, inspirerar anhängare till al-Qaida, eller liknande grupper, att överväga anskaffandet av, eller t o m skaffa, kemiska och biologiska vapen. ●

10. BEGRÄNSNING AV KONVENTIONELLA VAPEN

Utvecklingen för den konventionella vapenbegränsningen under 2011 var nedslående, med undantag av några lovande framsteg i Sydamerika och i Sydöstra Europa. Länderna var ovilliga att rucka på sina nationella ståndpunkter för att underlätta överenskommelser, såväl internationellt som regionalt.

Tre faktorer har bidragit till svårigheterna att utveckla den konventionella vapenbegränsningen. För det första har USA:s enorma och oavbrutna investering i sin militärmakt gjort det omöjligt att hitta lösningar som baseras på balans. För det andra har teknologiska utvecklingar gett upphov till en otydlig bild av vad som kommer att utgöra militär makt i framtiden.

Länderna är ovilliga att överge den militära kapaciteten även om det finns humanitära skäl att visa återhållsamhet. Ovilligheten är en följd av bristen på överenskomna regler för användningen av våld, vilken kan ha skenbart konstruktiva skäl och inte enbart vara ett försvar mot angrepp.

Klustervapen

Konventionen om klusterammunition från 2008 är ett exempel på ett fördrag baserat på principen om att även om ett vapen har viss militär nytta, ska det begränsas eller förbjudas för att de humanitära konsekvenserna av en användning överskuggar den militära fördelen.

Medan parterna till Konventionen om klusterammunition fortsatte med implementeringen under 2011, kunde parterna till 1981 års Konvention om särskilt inhumana konventionella vapen inte enas om ett protokoll som definierar reglerna för användningen av klustervapen och som förbjuder de med särskilt skadlig effekt. Det internationella samfundet är nu polariserat mellan grupper av länder som förbundit sig för ett totalt förbud av klustervapen genom ett separat fördrag (Konventionen om

klusterammunition), och en annan grupp länder som inte är bundna av några gemensamma regler alls, förutom genom de internationella konventionerna som utgör krigets lagar.

Utvecklingen av vapenexportkontrollen

Försöken att förbättra den tekniska effektiviteten av exportkontrollen fortsatte under 2011 i globala och regionala organisationer och inom de informella systemen som Missilteknologikontrollregimen (MTCR) och Wassenaararrangemanget för konventionella vapen. En gemensam hållning för att bedöma godtagbara risker är emellertid fortfarande svår att åstadkomma, förutom de generella riktlinjer man enades om på 1990-talet.

Inför den förhandlingskonferens som hålls i juli 2012 fördes fortsatta diskussioner i FN om inrättandet av ett juridiskt bindande globalt vapenhandelsfördrag (ATT). Förhoppningarna ökade om att Kina och Ryssland började bli mer involverade i processen, men finns stora skillnader mellan länderna om innehåll i och syfte för ett framtida fördrag.

Multilaterala vapenembargon

Det enda nya embargo som FN:s Säkerhetsråd införde under 2011 riktades mot Libyen. Länderna kunde senare inte komma överens om det var tillåtet eller inte att leverera vapen till rebellstyrkorna. Trots långa diskussioner kunde Säkerhetsrådet inte enas om ett vapenembargo mot Syrien.

Arabförbundet införde under 2011 ett vapenembargo mot Syrien, sitt första någonsin. De Västafricanska staternas ekonomiska gemenskap (ECOWAS) lyfte 2011 sitt embargo mot Guinea, infört 2009. Förutom att EU genomförde FN:s embargo mot Libyen, införde organisationen tre nya vapenembargon under 2011, mot Vitryssland, Sydsudan och Syrien.

FN:s expertgrupper för övervakning av embargoerna rapporterade flera allvarliga brott mot vapenembargon under 2011.

MULTILATERALA VAPENEMBARGON I KRAFT 2011

FN (13 embargo)

• al-Qaida och individer och grupper associerade med dem • Demokratiska Republiken Kongo (icke-statliga trupper) • Elfenbenskusten • Eritrea • Iran • Irak (icke-statliga trupper) • Nordkorea • Libanon (icke-statliga trupper) • Liberia (icke-statliga trupper) • Libyen (icke-statliga trupper) • Somalia • Sudan (Darfur) • Talibanerna

EU (19 embargo)

Direkta tillämpningar av FN:s embargo (9):

• al-Qaida, Talibanerna och individer och grupper associerade med dem • Demokratiska Republiken Kongo (icke-statliga trupper) • Elfenbenskusten • Eritrea • Irak (icke-statliga trupper) • Libanon (icke-statliga trupper) • Liberia (icke-statliga trupper) • Libyen (icke-statliga trupper) • Somalia (icke-statliga trupper)

Anpassningar av FN:s embargo (3): • Iran • Nordkorea • Sudan

Embargo utan motsvarighet i FN (7): • Kina

• Guinea • Myanmar • Sydsudan • Syrien • Vitryssland • Zimbabwe

ECOWAS (1 embargo)

• Guinea

Arabförbundet (1 embargo)

• Syrien

blockeras, men det finns för närvarande inget samförstånd om hur och med vad man ska gå vidare.

Förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder

I de flesta regioner har förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder utarbetats som en del av en bredare diskussion om ett säkerhetssystem där länders uppförande görs förståeligt och förutsägbart.

Wien-dokumentet, tillsammans med 1992 års Fördrag om observationsflygningar (det s.k. Open Skies-fördraget), är det viktigaste inslaget i det europeiska systemet med förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder. Medlemsländerna i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) antog 2011 en reviderad version av Wien-dokumentet. Det blev emellertid en mycket liten förbättring jämfört med 1999 års Wien-dokument. Om trenden inte vänds kommer Wien-dokumentet att fortsätta minska i militär och politisk betydelse.

Medlemmarna i Sydamerikanska nationernas union (UNASUR) kom överens om en rad förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder som stöd för organisationens mål att skapa ett gemensamt och samverkande säkerhetssystem i Sydamerika. ●

Begränsning av konventionella vapen i Europa

Det förnyade intresset för begränsning av konventionella vapen i Europa som fanns under 2010 kunde inte omsättas i avgörande framsteg under 2011. Vid årets slut hade NATO:s medlemsländer beslutat upphöra att skicka information till Ryssland rörande 1990 års Fördrag om konventionella styrkor i Europa (CFE-fördraget). Ryssland avbröt sitt deltagande i fördraget 2007.

Trots att behovet av en begränsning av konventionella vapen i Europa i stort sett är oomtvistat, verkar den ha nått vägs ände. Olösta territoriella konflikter är en av huvudanledningarna till att utvecklingen

BILAGOR

Vapenbegränsnings- och nedrustningsfördrag och avtal i kraft 1 januari 2012

- 1925 Protokoll rörande förbud mot användande i krig av kvävande, giftiga eller liknande gaser och bakteriologiska stridsmedel (Genèveprotokollet)
- 1948 Konventionen om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide)
- 1949 Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i väpnade konflikter
- 1959 Antarktiskfördraget om förbud mot militarisering av Antarktis
- 1963 Fördrag om förbud mot kärnvapenprov i atmosfären, yttre rymden och under vattnet (Partiella provstoppsfördraget)
- 1967 Fördrag om principer för staternas uppträdande vid utforskandet och utnyttjandet av yttre rymden, däri inbegripet månen och övriga himlakroppar (Yttre rymdfördraget)
- 1967 Tlatelolco-fördraget om en kärnvapenfri zon i Latinamerika och Karibien
- 1968 Fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen (Icke-spridningsfördraget)
- 1971 Fördrag om förbud mot placering av kärnvapen och andra massförstörelsevapen på havsbotten och i dennas underlag (Havsbottenfördraget)
- 1972 Konvention om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring (B-vapenkonventionen)
- 1974 Fördrag om begränsning av underjordiska kärnsprängningar
- 1976 Fördrag om begränsning av underjordiska kärnsprängningar för fredliga ändamål
- 1977 Konvention om förbud mot militär eller annan fientlig användning av miljöförändrande teknik
- 1977 Protokoll I och II (till 1949 års Genèvekonventioner) rörande skydd för offren i internationella respektive icke-internationella väpnade konflikter
- 1980 Konvention om fysiskt skydd av kärnämne
- 1981 Konvention om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar (Konventionen om särskilt inhumana konventionella vapen)
- 1985 Fördrag om en kärnvapenfri zon i södra Stillahavsområdet (Rarotongafördraget)
- 1987 Fördrag om eliminering av sovjetiska och amerikanska markbaserade missiler med räckvidden 500-5500 km (INF-fördraget)
- 1990 Fördrag om konventionella styrkor i Europa (CFE-fördraget)
- 1992 Fördraget om observationsflygningar (det s.k. Open Skies-fördraget)
- 1993 Konvention om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt deras förstöring (C-vapenkonventionen)
- 1995 Fördrag om en kärnvapenfri zon i Sydostasien (Bangkok-fördraget)
- 1996 Fördrag om en kärnvapenfri zon i Afrika (Pelindaba-fördraget)
- 1996 Avtal om subregional rustningsbegränsning (Florens-avtalet; nu tillämpligt i Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro och Serbien)
- 1997 Inter-amerikanska konventionen om olaglig tillverkning och handel med handeldvapen, ammunition, sprängämnen och andra liknande material
- 1997 Konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawa-konventionen)
- 1999 Inter-amerikanska konventionen om öppenhet i anskaffning av konventionella vapen
- 1999 1999 års Wien-dokument om förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder

- 2006 ECOWAS-konventionen om handeldvapen, ammunition, sprängämnen och andra liknande material
- 2006 Fördrag om en kärnvapenfri zon i Centralasien (Semipalatinsk-fördraget)
- 2008 Konventionen om klusterammunition
- 2010 Fördrag om åtgärder för vidare nedskärningar och begränsningar av strategiska offensiva vapen (Nya START)
- 2011 2011 års Wien-dokument om förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder

Fördrag och avtal som ännu ej trätt i kraft januari 2012

- 1996 Fördrag om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBT)
- 1999 Avtalet om anpassning av 1990 års CFE-fördrag
- 2010 Centralafrikanska konventionen om kontroll av handeldvapen och lätta vapen, ammunition och alla komponenter som kan användas för deras produktion, reparation och montering (Kinshasa-konventionen)

KRONOLOGI 2011 (UTVALDA HÄNDELSER)

- 14 jan. President Zine-Al Abidine Ben Ali tvingas lämna Tunisien
- 5 feb. Det Nya START-fördraget träder i kraft
- 12 mar. Arabförbundet ber FN att inför en flygförbudszon över Libyen
- 11 apr. Trupper lojala mot Alassane Ouattara, understödda av trupper från Frankrike och FN, tillfångatar och arresterar Elfenbenskustens president Laurent Gbagbo
- 27 maj Ledarna för G8-gruppen enas om att förlänga initiativet från 2002, Globalt partnerskap mot spridning av massförstörelsevapen och material för massförstörelse
- 20 juni EU inför ett vapenembargo mot Vitryssland
- 18 juli Den Internationella domstolen i Haag beslutar att det omtvistade tempelområdet Preah Vihear tillhör Kambodja, och inte Thailand
- 6 aug. al-Shabab tillkännager en "taktisk" reträtt från Somalias huvudstad Mogadishu
- 22 sep. Internationella atomenergiorganet (IAEA) antar en handlingsplan för nukleär säkerhet
- 20 okt. Det libyska nationella övergångsrådet meddelar att Muammar Gaddafi är tillfångatagen och dödad
- 14–25 nov. Den fjärde översynskonferensen för 1980 års Konvention om särskilt inhumana konventionella vapen hålls
- 18 dec. De sista amerikanska soldaterna lämnar Irak

Organisationer för säkerhetssamarbete

Noterbara förändringar under 2011 är bl a att Sydsudan blev FN:s 193:e medlemsland, att Sydamerikanska nationernas unions (UNASUR) konstituerande fördrag trädde i kraft, att Västeuropeiska unionen lades ner och att Arabförbundet uteslöt Syrien.

Tre länder anslöt sig till Uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler, den sk Haagkoden, och ett till Zanggerkommittén. De tre övriga kontrollregimerna för strategisk handel, Australiengruppen, Missilteknologikontrollregimen (MTCR), *Nuclear Suppliers Group* och Wassenaararrangemanget fick inga nya medlemmar under året. ●

SIPRI:S DATABASER

SIPRI:s databaser, vilka utgör grunden för en stor del av institutets forskning och analyser, ses som den mest auktoritativa källan för basfakta om upprustning, nedrustning och säkerhet.

Facts on International Relations and Security Trends (FIRST)

FIRST innehåller ett sammanlänkat system av databaser inom ämnen som har anknytning till internationella relationer och säkerhet, och är sökbara genom ett integrerat sökgränssnitt.

www.sipri.org/databases/first/

SIPRI Multilateral Peace Operations Database

Databasen innehåller information om alla fredsuppdrag, både FN-ledda och andra, sedan 2000. I de samlade uppgifterna ingår plats, datum för utplacering och tidsram för uppdragets längd, mandat, deltagande länder, antal personer som deltar i uppdraget, kostnader och antalet dödsfall.

www.sipri.org/databases/pko/

SIPRI Military Expenditure Database

I databasen finns enhetliga tidsserier för militärutgifterna i 172 länder sedan 1988. De möjliggör jämförelse av ländernas militärutgifter i lokal valuta i löpande priser, i amerikanska dollar i fasta priser och växelkurser samt som andel av bruttonationalprodukten (BNP).

www.sipri.org/databases/milex/

SIPRI Arms Transfers Database

Denna databas visar alla internationella vapenöverföringar av större konventionella vapen sedan 1950 i sju kategorier. Databasen är den mest omfattande allmänt tillgängliga källan för internationella vapenöverföringar.

www.sipri.org/databases/armstransfers/

SIPRI Arms Embargoes Database

Databasen innehåller information om alla multilaterala vapenembargon som införts sedan 1988.

www.sipri.org/databases/embargoes/

BESTÄLLNINGSPÅSÄTTNING

SIPRI Yearbook 2012: Armaments, Disarmament and International Security

Publicerad för SIPRI av Oxford University Press, 2012

ISBN 978-0-19-965058-3, (inb.), xx+560 sidor, £100

SIPRI Yearbook 2012 kan köpas i bokhandeln eller beställas online direkt från Oxford University Press:

www.oup.com/localecatalogue/cls_academic/?i=9780199650583

Mer information finns på Internet: **www.sipri.org/yearbook/**

ELEKTRONISK VERSION AV SIPRI YEARBOOK

Vid köp av den tryckta volymen erhålls även tillgång till den elektroniska versionen av årsboken. Den elektroniska versionen ger tillgång till:

- SIPRI Yearbook i oavkortad version
- Enkla men kraftfulla sökmöjligheter i årsbokens upplagor från 2010
- Många länkar till auktoritativa Internetkällor
- Tillgång till SIPRI Yearbook närhelst och varhelst du är uppkopplad

www.sipriyearbook.org

ÖVERSÄTTNINGAR

SIPRI Yearbook 2012 kommer att översättas till:

- arabiska av Centre for Arab Unity Studies (CAUS) i Beirut
www.caus.org.lb
- kinesiska av China Arms Control and Disarmament Association (CACDA) i Beijing
www.cacda.org.cn
- ryska av Institute of World Economy and International Relations (IMEMO) i Moskva
www.imemo.ru
- ukrainska av Razumkov Centre (Ukrainian Centre for Economic and Political Studies, UCEPS) i Kiev
www.razumkov.org.ua

Översättningarna finansieras av det schweiziska försvarsdepartementet. Kontakta respektive organisation för ytterligare information.

SIPRI YEARBOOK 2012

Armaments, Disarmament and International Security

SIPRI Yearbook beskriver och analyserar utvecklingen inom ämnena

- Säkerhet och konflikter
- Militärutgifter och upprustning
- Icke-spridning, rustningsbegränsning och nedrustning

Detta häfte sammanfattar kapitlen i den 43:e upplagan av SIPRI:s årsbok

- *Väpnade konflikter*, som behandlar det första året av den arabiska våren och konflikterna på Afrikas horn samt en omfattande granskning av det organiserade våldet
- *Fredsuppdrag och konflikthantering*, som bl a redogör för de nya uppdragen i Sydsudan, Libyen och Syrien
- *Militärutgifter*, som belyser effekterna av budgetnedskärningarna i Europa och USA samt undersöker kostnaderna för kriget i Afghanistan och Irak
- *Vapenproduktion och militära tjänster*, som har bidrag om den militära tjänstesektorn och den indiska vapenindustrin
- *Internationell vapenhandel*, som belyser exporten till länder som påverkats av den arabiska våren och överföringar till Sydostasien, Armenien och Azerbajdzjan
- *Världens kärnvapenarsenaler*, som innehåller information om produktion och lager av klyvbart material för vapenändamål
- *Kärnvapenbegränsning och icke-spridning*, som redogör för genomförandet av det Nya START-fördraget och revideringen av exportriktlinjerna i Nuclear Suppliers Group
- *Kemiska och biologiska material*, som belyser effekterna av framsteg inom vetenskap och teknologi
- *Begränsning av konventionella vapen*, som redogör för multilaterala vapenembargon och har ett bidrag om klustervapen

Årsboken innehåller också en inledande essä av Gareth Evans, Australiens förre utrikesminister, om den nya interventionspolitiken samt bilagor med fördrag och avtal om rustningsbegränsningar och nedrustning, beskrivningar av de viktigaste internationella organisationerna, mellanstatliga organen, fördragsimplementerande organen och exportkontrollregimerna som verkar för säkerhet, stabilitet, fred och rustningsbegränsning samt en kronologi över det gångna årets händelser inom SIPRI:s forskningsområden.